**Яр Чаллы шәһәре Башкарма комитеты эш кәгазьләрен алып
бару идарәсе архив бүлегенең 2023 елгы хисабына
аңлатма язуы**

«Документларның сакланышын һәм дәүләт хисабын тәэмин итү»:

- архив документларын саклау өчен яңа яки өстәмә бүлмә бирелмәде;

- муниципаль архивларны капиталь ремонтлау буенча республика программасын тормышка ашыру кысаларында, ведомство буйсынуындагы һәм муниципаль архив өчен 945, 4 кв. м мәйданлы ике катлы муниципаль милек бинасы сайлап алынды.

- заманча сак-янгын сигнализациясе, янгын сүндерү һәм янгын куркынычсызлыгы чаралары, сейфлар, температура-дымлылык режимын үлчәү приборлары, компьютер техникасы сатып алынмады.

2023 елда җирле үзидарә органнары тарафыннан дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бирелә торган субвенцияләр түбәндәгеләр өчен файдаланылды:

- стационар металл стеллажлар, шредер (кәгазьне юк итүче), мобиль кондиционерлар һәм канцелярия товарлары сатып алынды;

«Яр Чаллы шәһәре хакимияте» фондының даими саклана торган документлары делоларга тегелде.

Түбәндәге фондлардагы документлар картонлап куелды:

- «Идел буе Болгарының рәсми рәвештә Ислам динен кабул итүенең 1100 еллыгы» архив коллекциясе
- Татарстан Республикасы Яр Чаллы шәһәре Башкарма комитетының Җир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре идарәсе документлары;

«С. Ф. Сираҗиева» ның шәхси архивы

Фондта делоларның булу-булмавы һәм торышы тикшерелде:

- Яр Чаллы шәһәре халык депутатларының Комсомол район Советы Башкарма комитетының финанс бүлеге - 367 саклау берәмлеге.

Исәпкә алу документларын чагыштырып тикшерү түбәндәге фондда башкарылды:

- Яр Чаллы шәһәре халык депутатларының Комсомол район Советы Башкарма комитетының финанс бүлеге;

Архив документларыннан 50 саклау берәмлеге цифрлаштырылды:

- фотодокументлар;
- «Яр Чаллы шәһәре хакимияте» фонды документлары.

Татарстан Республикасында архив эше белән идарә итүнең Бердәм мәгълүмати-аналитик системасында (ЕАИС) 2023 елның 1 декабренә торышы буенча тасвирламалар саны турында мәгълүмат таблица формасында:

№ т/б	Исеме	Тасвирламалар саны		
		фондлар	описьлар	Саклау

				берәмлеге
	Мәгълүмат ресурсы	0	0	560

«ТР Архив фондын формалаштыру. Ведомство буйсынуындагы архивлар һәм учреждениеләр, оешмалар һәм предприятиеләрнең документлары белән эшләүгә оештыру-методик җитәкчелек итү»

Документлары даими саклауга кабул ителгән фонд булдыручылар:

- Татарстан Республикасы Яр Чаллы шәһәре Башкарма комитеты;
- Татарстан Республикасы Яр Чаллы шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының җир һәм мөлкәти мөнәсәбәтләр идарәсе.

Татарстан Республикасы Архив эше буенча Дәүләт комитеты тарафыннан описьлары расланган фонд булдыручылар*:*

-даими саклауга куелган документлар:

- Татарстан Республикасы Яр Чаллы шәһәре Башкарма комитеты;
- Татарстан Республикасы Яр Чаллы шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының җир һәм мөлкәти мөнәсәбәтләр идарәсе.
- Татарстан Республикасы Яр Чаллы шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының архитектура, шәһәр төзелешен һәм торакны үстерү идарәсе;
- Россия Федераль Салым хезмәтенең Татарстан Республикасы Яр Чаллы шәһәре буенча инспекциясе;

- шәхси состав буенча:

- Яр Чаллы шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Автозавод районы хакимияте;
- Россия Федераль Салым хезмәтенең Татарстан Республикасы Яр Чаллы шәһәре буенча инспекциясе;

- шәхси делолар буенча:

- Яр Чаллы шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Автозавод районы хакимияте;
- Россия Федераль Салым хезмәтенең Татарстан Республикасы Яр Чаллы шәһәре буенча инспекциясе;

Дело номенклатуралары Эксперт-тикшерү һәм методик комиссия (ЭПМК) карап тикшерүенә тәкъдим ителгән оешмалар:

- «Калкан» полициянең кадетлар мәктәбе» ДБББУ
- Татарстан Республикасының Кама транспорт прокуратурасы;
- «Яр Чаллы политехника көллияте» ДАҺББУ;
- Яр Чаллы шәһәренең «68 нче урта мәктәбе» ДБББУ.

Архив һәм эксперт комиссиясе турындагы нигезләмәләре Татарстан Республикасы Архив эше буенча Дәүләт комитетының Эксперт-тикшерү һәм методик комиссиясе тарафыннан килештерелгән оешмалар:

- Татарстан Республикасының Кама транспорт прокуратурасы;
- Татарстан Республикасының «ЧАЛЛЫ СУ КАНАЛЫ» ҖЧҖ.

Эш кәгазьләрен алып бару буенча Инструкцияләре Татарстан Республикасы Архив эше буенча Дәүләт комитетының Эксперт-тикшерү һәм методик комиссиясенә килештерүгә җибәрелгән оешмалар:

- Россия Федераль Салым хезмәтенең Татарстан Республикасы Яр Чаллы шәһәре буенча инспекциясе.

Оешмаларда даими саклана торган һәм шәхси состав буенча делоларны югалту очраклары булмады.

Түбәндәге оешмаларга төрле мәсьәләләр буенча практик һәм методик ярдәм күрсәтелде:

описьлар төзү буенча:

1. Татарстан Республикасы Яр Чаллы шәһәре Башкарма комитеты;
2. Татарстан Республикасы Яр Чаллы шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының архитектура, шәһәр төзелешен һәм торакны үстерү идарәсе;
3. Россия Федераль Салым хезмәтенең Татарстан Республикасы Яр Чаллы шәһәре буенча инспекциясе;
4. Татарстан Республикасы Яр Чаллы шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының җир һәм мөлкәти мөнәсәбәтләр идарәсе.
5. «Яр Чаллы шәһәренең Мәгълүмати-методик үзәге» МБУ;

делолар номенклатурасын төзү буенча:

- «Калкан» полициянең кадетлар мәктәбе» ДБББУ
- Татарстан Республикасының Кама транспорт прокуратурасы;
- «Яр Чаллы политехника көллияте» ДАҺББУ;
- Яр Чаллы шәһәренең «68 нче урта мәктәбе» ДБББУ.

Архив эшен оештыру һәм эш кәгазьләрен алып бару буенча:

1. Татарстан Республикасы Яр Чаллы шәһәре Башкарма комитеты;

3. Россия Федераль Салым хезмәтенең Татарстан Республикасы Яр Чаллы шәһәре буенча инспекциясе;

3. «Калкан» полициянең кадетлар мәктәбе» ДБББУ;

4. Татарстан Республикасының Кама транспорт прокуратурасы;

5. «Яр Чаллы политехника көллияте» ДАҺББУ;

6. Яр Чаллы шәһәренең «68 нче урта мәктәбе» ДБББУ;

7. Татарстан Республикасы Яр Чаллы шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының җир һәм мөлкәти мөнәсәбәтләр идарәсе;

8. «Яр Чаллы шәһәренең Мәгълүмати-методик үзәге» МБУ;

9. Яр Чаллы шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының архитектура, шәһәр төзелешен һәм торакны үстерү идарәсе;

10 «Шәһәр төзелешен үстерү хезмәте» МУП;

11. «51 нче балалар йорты» ДБУ филиалы;

12. «4 нче шәһәр хастаханәсе» ДАССУ;

13. Татарстан Республикасы Хезмәт, халыкны эш белән тәэмин итү һәм социаль яклау министрлыгының «Яр Чаллы шәһәре» шәһәр округы «Ышаныч» халыкка комплекслы социаль хезмәт күрсәтү үзәге» ДАСХКУ.

Үткәрелгән семинарлар, лекцияләр турында мәгълүматлар:

Архивны һәм эш кәгазьләрен алып бару мәсьәләләре буенча Татарстан Республикасы Хезмәт, халыкны эш белән тәэмин итү һәм социаль яклау министрлыгының «Яр Чаллы шәһәре» шәһәр округы «Ышаныч» халыкка комплекслы социаль хезмәт күрсәтү үзәге» ДАСХКУда 22 кеше катнашында семинар үткәрелде.

Татарстан Республикасы Яр Чаллы шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының җир һәм мөлкәти мөнәсәбәтләр идарәсендә архивны һәм эш кәгазьләрен алып баруга җаваплы затлар белән семинар-практикум уздырылды.

«Мәгълүмат эзләү системасын булдыру, фәнни мәгълүматтан һәм документлардан файдалану»

Документлар даими саклана торган түбәндәге фондларда документларның описьларын төзү эше башкарылды:

- Яр Чаллы урман хуҗалыгы – аеруча әһәмиятле делоларның описьларын төзү;
- «Идел буе Болгарының рәсми рәвештә Ислам динен кабул итүенең 1100 еллыгы» архив коллекциясе.

Архив документларыннан файдаланып үткәрелгән күргәзмәләр турында мәгълүматлар:

«Яр Чаллы – 1941 ел», «Минем Чаллым», «Түбән Кама ГЭСына – 60 ел!», «Архив хезмәтенә – 105 ел!» дигән темаларга багышланган архив һәм Интернет күргәзмәләр әзерләнде.

«Челнинские известия» газетасының электрон вариантында Түбән Кама ГЭСы төзелә башлауның 60 еллыгы турында мәкалә һәм фотодокументлар бастырып чыгарылды.

Шәһәр сайты, тарихчылар һәм туган якны өйрәнүчеләрнең «Түбән Кама» тарихи клубы сайты өчен документлар сайлап алынды һәм алар «Шәһәр архивы документлары һәм фотолары» тамгасы белән шәһәр хакимиятенең социаль челтәрләрендә урнаштырылды.

Очрашулар, укучылар өчен дәресләр, лекцияләр, түгәрәк өстәлләр, конференцияләр оештырылды һәм аларда докладлар, лекцияләр белән чыгыш ясалды.

Архив бүлеге һәм мәгариф идарәсе белән берлектә «Яшь архивчы» төркеменең дәресләр программасы эшләнде. Ул архив бүлегендә саклана торган архив документлары нигезендә яшьләрне патриотик тәрбияләүгә юнәлдерелде. Архив бүлегенә шәһәр белем бирү учреждениеләреннән 5-7 сыйныф укучылары килде. Дәресләрдә шәһәр төзелеше турында фильмнар, «КАМАЗ тарихы» китабыннан документлар һәм фотографияләр, В.В. Ермаковның «Яр Чаллы һәм Көнчыгыш Кама аръягы төбәге тарихы» китабы файдаланылды. «Яшь архивчы» проекты Программасы (курсы) нигезендә 2023 елның 1 сентябреннән 25 ноябренә кадәр 3 дәрес үткәрелде.

Архив буенча экскурсияләр оештыру. «Яшь архивчы мәктәбе» мәдәни-агарту проектында катнашучыларга архив бүлегенең архив саклау урыннары буенча экскурсияләр үткәрелде. Экскурсияләрдә Яр Чаллы шәһәре белем бирү учреждениеләренең 5-9 сыйныф укучыларыннан 15әр кешелек 3 төркем катнашты.

Архив бүлеге архив эшләре өлкәсендәге барлык республика конкурсларында, шулай ук муниципаль архивларга грант ярдәме күрсәтү буенча үткәрелгән конкурста катнашты.

Архив бүлегендә документлар белән 12 кеше эшләде, алар 197 делодан файдаланды.

2023 елның 16 июненнән 2023 елның 30 ноябренә кадәр (хисаплар ясау вакытына) түбәндәге запрослар буенча эш башкарылды:

- социаль-хокукый характерда:

Кергән запрослар					**Үтәлгән запрослар**	
барысы	WiPNet Client буенча РПФ органнарыннан	КФҮ аша (шул исәптән дәүләт хезмәтләре порталы аша)	Граждан нардан шәхсән	башкалар (Россия почтасы, электрон почта, ЭДО)	барысы	уңай хәл ителде
552	289	220	7	36	552	451

- тематик характерда:

Кергән запрослар				**Үтәлгән запрослар**	
барысы	КФҮ аша (шул исәптән дәүләт хезмәтләре порталы аша)	граждannardан	башкалар Россия почтасы, электрон почта, ЭДО)	барысы	уңай хәл ителде
221	187	6	28	221	148

Архив бүлеге башлыгы ТР Казан дәүләт мәдәният институтында «Документлар белән эшләү» белгечлеге буенча һөнәри хәзерлек курсларын тәмамлавы турында диплом алды.

Башкарма комитет эш кәгазьләрен
алып бару идарәсенең архив бүлеге башлыгы Н.М. Хәзрәтова
30.11.2023 ел